

צורות: א. מרוחקות ב. תל מפסיק ביניהם.
רבי ישמעאל אוסר באלו שתי הצורות כשהן שלש.

וכשהן בתוך ארבע אמות ואין תל מפסיק ביניהם — אסורות בין לרבי ישמעאל ובין לחכמים אף שתים, וכל שכן שלש⁽⁸⁾.

ולפי סיכום זה לא חזרה בה הגמרא מאוקימתת רבי יוחנן את משנתנו, אלא הוסיפה אוקימתא שמדובר שתל מפסיק ביניהם.

ומקשה הגמרא: על דברי רבא שבנראות עמו, אסורות אפילו שתים:

וכי מרקולים כהאי גונא בצורה זו מי הוי, האם הגוים עושין כן?

והא תניא שנינו ברייתא: אלו הן אבני בית קולים [מרקוליס]: אבן אחת מכאן ואחת מכאן ואחת על גביהן חציה על זו וחציה על זו.

הרי שרק שלש אסורות?

ומתרצת הגמרא: אמר רבא: כי תניא ברייתא ההיא נשנתה בתיאור עיקר מרקולים

תחילתו, ואחר כך כשם שמוסיפין עליו אבנים, כן עושין לו בצדו מרקוליס קטן, ועובדין אותו אף שאינו של שלש.

הגמרא דנה אם מרקוליס יש לו ביטול ככל עבודת כוכבים, אם לא. והטעם לחלק בינו לבין עבודת כוכבים יבואר בגמרא.

והגמרא מקדימה עובדא: **בי ינאי מלכא** בית המלך ינאי ממלכי החשמונאים בימי בית המקדש השני — **חרוב** ביתם נחרב. **אתו עובדי כוכבים** באו הגוים אוקימו ביה הקימו שם מרקוליס. **אתו עובדי כוכבים אחריני** באו גוים אחרים **דלא פלחי** שאינם עובדים למרקוליס, שקלינחו לקחיהו לאבניו וחיפו בהן דרכים וסטרטאות.

איכא רבנן היו חכמים דפרשי שפרשו מדרכים אלו המחופים באבני מרקוליס, ולא דרכו עליהן כדי לא ליהנות מעבודה זרה. **ואיכא רבנן דלא פרשי** והיו חכמים שלא פרשו, ודרכו עליהן.

אמר רבי יוחנן: אם אפילו [חכם אחד המכונה]: **"בנן של קדושים"** מהלך עליהן — **ואנן ואנחנו, נפרוש מהן?!**

ומבאר הגמרא: **מאן ניהו מי הוא החכם המכונה "בנן של קדושים" רבי מנחם בן**

וצריך ביאור כוונתו, הרי הברייתא מדברת בלי שיש גובה ביני וביני?
והריטב"א כתב "בצד ארבע אמות".

8. עיין במהר"ם בתוס' ד"ה במקורבות [בקטע השני], ועיין בתוס' עוד דרך בביאור שיטת רש"י.

והתוס' מפרשים פירוש אחר, אחרי שהקשו

אמות, הרי לפי אוקימתא זו אסורות לדברי הכל?

והרא"ש בתוספותיו בהביאו שיטת רש"י כתב "ולאו מרוחקות חוץ לארבע אמות קאמר, דאם כן מה גבול תתן לרבי ישמעאל, עד היכן עושין מרקוליס קטן בצד מרקוליס גדול? אלא, היכא דאיכא גובהה [גובה] ביני וביני תוך ארבע אמות קרי מרוחקות לפי שאין נראות עמו".